

Маңғыстау жел-күн энергетикалық гибриді жобасы

Жоба нөмірі: 55785

Мәртебесі: Бекітілген

Орналасқан жері: Қазақстан

Коммерциялық сектор: Энергетика

Мемлекеттік/жекеменшік сектор: Жекеменшік

Бекітілген күні: 2025 жылы желтоқсанның 17-сі

Жоба түйіндемесінің ағылшын тілінде жарияланған күні: 2025 жылы қазанның 31-і

Жоба сипаттамасы

Қазақстанның Маңғыстау облысында орналасқан 77 МВт жел электр станциясы мен 50 МВт күн электр станциясын қамтитын жел-күн гибриді жобасын әзірлеу, салу және пайдалану үшін 90 миллион АҚШ долларына дейінгі көлемдегі кепілдендірілген несие желісі бағалануда.

Жоба мақсаттары

Жоба Қазақстанның энергия балансындағы жаңартылатын энергияның үлесін арттыруға бағытталған күш-жігерін қолдайды, Қазақстанның көміртегі қарқындылығын төмендетуге ықпал етеді және елдің электр энергиясына деген өсіп келе жатқан сұранысын қанағаттандырады.

Өтпелі процеске әсері

ETI (Өтпелі процеске күтілетін әсерді бағалау): 71

Өтпелі процеске әсер ету қоршаған ортаға зиян келтірмеу және инклюзивтілік сияқты қасиеттермен анықталады:

Қоршаған ортаға зиянсыздық – жоба жаңартылатын көздер арқылы қосымша 127 МВт қуат өндіруді көздейді, бұл Қазақстанның энергия өндірісін арттырады;

Инклюзивтілік – жоба гендерлік инклюзивтілікті ілгерілетеді және Қазақстанның жаңартылатын энергия секторында әйелдердің жұмыспен қамтылуы мен кәсіпкерлігін дамытуға ықпал етеді.

Клиент туралы ақпарат

MANGISTAU RENEWABLES BV (МАНГИСТАУ РЕНЬЮВАБЛС Б.В.)

Mangistau Renewables B.V. - жобаны іске асыру үшін Нидерландыда тіркелген арнайы мақсаттағы құрал және қарыз алушы ретінде әрекет етеді.

Қарыз алушы түпкілікті түрде Eni Plenitude S.p.A. Societa Benefit (51%) және «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (49%) компанияларына тиесілі. Eni Plenitude S.p.A. Societa Benefit - жаңартылатын энергия көздерін өндіруде маманданған және 15 елде шамамен 4,5 ГВт жаңартылатын энергия қуатын басқаратын Eni S.p.A. (Италияның Рим қаласында штаб-пәтері бар жаһандық интеграцияланған энергетикалық компания) еншілес компаниясы. «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ - Қазақстанның жетекші тігінен интеграцияланған мемлекеттік компаниясы.

ЕҚДБ қаржыландыруы туралы ақпарат

90 млн. АҚШ доллары

ЕҚДБ-ның Mangistau Renewables B.V. компаниясына беретін 90 миллион АҚШ долларына дейінгі несиесі Таза технологиялар қорынан 10 миллион АҚШ долларына дейінгі несиemen қатар беріледі деп күтілуде.

Жобаның жалпы құны

150 млн АҚШ доллары

Толықтауыш әсері

ЕҚДБ ұзақ мерзімді несие береді, оны Қазақстанның коммерциялық нарығында, әсіресе жаңартылатын энергия көздері жобалары үшін құрылымдық қаржыландыру мәмілелері үшін кездестіру екіталай. Банктің қызметі өзара толықтырушылықпен де сипатталады, себебі олар қоршаған ортаны қорғау, денсаулық сақтау және қауіпсіздік ережелерін, сондай-ақ ұлттық талаптардан асатын ЕҚДБ талаптарын сақтауды талап етеді. Жоба барысында Банк жаңартылатын энергия көздері секторында инклюзивтілікті ілгерілету бойынша саясат пен реттеушілік күш-жігерді қолдайды.

Қоршаған орта және әлеуметтік сала мәселелері бойынша түйіндеме

Жоба ESP-тің 2019 жылғы басылымына сәйкес В санатына жатқызылған.

77 МВт жел және 50 МВт күн электр станцияларын салу және пайдаланумен байланысты әсерлер учаскеге тән және оларды азайту шаралары мен жобаға тән басқару жоспарларын енгізу арқылы оңай шешуге болады. Учаске сезімтал аймақта орналасқан емес, сондай-ақ ЕО қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ) директивасының II қосымшасына сәйкес тексеруден кейін жергілікті рұқсаттарды алуға жатпайды. Жоба үшін әзірленген қоршаған ортаға, әлеуметтік және биоәртүрлілікке қатысты бастапқы зерттеулерді сыртқы шолу үшін тәуелсіз

экологиялық және әлеуметтік сараптама (ESDD) бойынша кеңесші тартылды, тапсырыс берушінің экологиялық және әлеуметтік әлеуетін және жобаны дайындау мен іске асыруға арналған басқару тәсілін бағалады. Жобаның ESDD бағалауы ЕҚДБ-нің экологиялық және әлеуметтік саясаты мен өнімділік талаптарына (ESP және PRs) сәйкес жүргізілді, қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік іс-қимыл жоспарында (ESAP) анықталған олқылықтар жойылды. Банктің қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік іс-қимыл жөніндегі мамандары мен кеңесшілер тобы учаскеге барды. ESDD қазіргі уақытта жүргізілуде және осы жобаның қысқаша мазмұны (PSD) тиісті тексеру аяқталғаннан кейін жаңартылады.

ESDD тапсырыс берушінің қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік қорғау саласындағы саясаты мен рәсімдері қанағаттанарлық және жобаға енгізу үшін институционалдық мүмкіндіктері бар деген қорытындыға келді. Ені жеке әзірлеуші және жоба демеушісі болып табылады, ол ҚазМұнайГазбен бірге іске асыруға жауапты жобалық компания болып табылатын Mangistau Renewables B.V. құрды. Ені - Банктің жаңа серіктесі, және ESDD-нің алдын ала нәтижелері жобаларды EBRD PR стандарттарымен үйлестіру үшін қажетті мүмкіндіктерге ие екенін көрсетті. Ені ISO сертификатталған қоршаған ортаны қорғау және денсаулық сақтау және қауіпсіздікті басқару жүйелеріне, сондай-ақ корпоративтік деңгейдегі тиісті саясатқа және жобаны әзірлеуге арналған стандартты рәсімдерге ие, және олардың жобаға сәйкес каскадталатыны түсінікті. Жоба үшін кешенді денсаулық сақтау және қауіпсіздік, әлеуметтік және қоршаған ортаны қорғау (HSSE) басқару жүйесі әзірленеді, оның ішінде қосалқы мердігерлерге каскадталатын нақты басқару жоспарлары және тапсырыс беруші мен қосалқы мердігерлер тарапынан тиісті ресурстарды жалдау қарастырылады.

Жоба компаниясының (Клиенттің) тиісті еңбек саясаты мен рәсімдері бар, соның ішінде Жоба қабылдайтын жұмысшылардың шағымдарын қарау механизмі бар. Жоба үшін мердігерлерді ұлттық еңбек заңнамасына және ЕҚДБ-ның PR2 саясатына сәйкес басқару үшін еңбекті басқару жоспары әзірленеді. Жоба үшін қажетті кез келген жұмысшыға арналған тұрғын үй ЕҚДБ жұмысшыларына арналған тұрғын үй нұсқаулығына (2009) сәйкес келеді. Жобаға тән кәсіптік және қоғамдық еңбек және қауіпсіздік жоспарлары жұмысшылардың ағынына, жұмыс күші мен қауымдастықтарға гендерлік зорлық-зомбылық пен қудалау тәуекелдеріне, сондай-ақ жол қозғалысын басқаруға ерекше назар аударып отырып әзірленеді. Басқару жоспарларында жобаның көршілес іс-шараларымен (қауіпті қалдықтарды жою аймағы, жарылғыш заттарды сақтау орны) байланысты еңбек және қауіпсіздік тәуекелдері ескеріледі; бұл тиісті менеджерлермен тығыз ынтымақтастық болып табылады. Клиенттің саясатына және қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік басқару жоспарларына сәйкес жұмыс күшіне тиісті денсаулық және қауіпсіздік бойынша тренингтер өткізіледі. Көлеңкелі жыпылықтау мен шуды модельдеу зерттеулері айналадағы рецепторларға ешқандай әсер еткен жоқ, ал шағымдар туындаған жағдайда бейімделгіш басқару қолданылады.

Тапсырыс беруші өз демеушілерінен жеткізушінің мінез-құлық кодексі мен саясаты бар жеткізушінің мәжбүрлі еңбекке тыйым салатын және жеткізушінің тәуекелдерін анықтау, басқару және бақылау процестерін көздейтін жеткізуші кодексі мен саясаты бар жеткізуші тізбегін басқару жүйесін («SCMS») қабылдады. Барлық жеткізушілер адам құқықтары мәселелерін қамтитын тұтастыққа қатысты тиісті тексеруден өтеді. Жеткізушілердің корпоративтік саясатын шолудан басқа, жобаға тән жеткізу тізбегін бағалау металлургиялық кластағы

кремний («MGS») деңгейіне дейінгі барлық деңгейлерді қоса алғанда, LONGi-ге күн энергиясы жеткізушісі ретінде қатысты жеткізу тізбегі картасының тәуекелдерін тексеруді қамтиды. Тапсырыс беруші ESAP бөлігі ретінде қосалқы жеткізушілерді тексеруі және жобаны іске асыру кезінде туындайтын кез келген тәуекелдерді бақылауы қажет болады. Күн энергиясымен жабдықтау тәуекелдерін бағалау сияқты, жобалардың жел турбинысын жеткізушісі жеткізу тізбегін кеңейтілген тексеруден өтеді.

ESDD нәтижелері ауаға шығарындылардың шектеулі екенін, ағынды сулардың минималды түзілуін және қауіпті материалдарды аз мөлшерде пайдалануды көрсетеді. Басқару жоспарларына шаңды бақылау шаралары мен қалдықтарды өңдеу процедуралары кіреді. Мүмкіндігінше жұмыс барысында фотоэлектрлік панельдерді құрғақ тазалау қолданылады, ал модуль, турбина және онымен байланысты құрылымдарды материалдарды іздеу, техникалық қызмет көрсету және жою бойынша нақты әрекеттер халықаралық тәжірибеге сәйкес келеді.

Жоба физикалық көшіруге әкелмейді. Учаскенің жанында үш қора орналасқан, ал учаскеде жайылымдық жұмыстар байқалды және үшінші тараптарға немесе елді мекендерге әсер етуден аулақ болу үшін жобаның соңғы орналасу жобасында ұсыныстар енгізілді. Пайдалану кезеңінде жерге қол жеткізуге кез келген ықтимал шектеулер немесе құрылыс жұмыстары кезіндегі кез келген кездейсоқ зақымдар (қазіргі жобаға сәйкес бұл екіталай) ұлттық заңнамаға және Банктің жерді сатып алу, жерді пайдалануға шектеулер және мәжбүрлі қоныс аудару туралы PR5-ке сәйкес, соның ішінде арнайы қоғаммен байланыс жөніндегі қызметкер (CLO) және қоғаммен шағымдану механизмі арқылы басқарылады. Компания құрылыс және пайдалану кезеңдерінде кез келген шағымдар мен олардың шешілу мәртебесі туралы банкке хабарлауға міндетті болады.

Көбею және миграция кезеңінде құрлықтағы және құсфаунаның биоәртүрлілігінің кешенді бастапқы бағалауы жүргізілді және учаскеден 2 км қашықтықта орналасқан, құстар мен жарқанаттардың миграциясы үшін тоқтайтын орындар ретінде анықталған су айдынын қамтиды. Нәтижесінде ақ басты үйрек үшін маңызды тіршілік ету ортасы және құстарға басымдық беретін 6 биоәртүрліліктің басымдық сипаттамалары (ББС) анықталды, ал арнайы бағалау жүргізілді, бұл түрлерге әсер ету қаупі төмен екенін анықтады. Жарқанаттарды зерттеу күзде аяқталды және 4 ББС анықталды, оның 3-і әсер ету қаупінде (жартылай түсті жарқанат, еуропалық еркін құйрықты және кәдімгі түйнек). Жобаның дизайнында құстар мен жарқанаттарды қорғауға арналған биоакустика құрылғылары және жарқанат популяцияларын қорғау үшін маусымдық шектеу жылдамдығы сияқты консервативті жеңілдету шаралары, анықталған әсерге бейімделген және қосымша көктемгі зерттеуден кейін қажет болған жағдайда бейімделген болады. Сәйкестігін қамтамасыз ету үшін қажет болған жағдайда қосымша тоқтату қарастырылады. Тасбақалардың белсенді кезеңінде жоба учаскесінің жанында құрлықтағы ББС, Орталық Азия тасбақасы да анықталды. Нәтижесінде, мердігер учаскеде инвазивті жұмысты бастамас бұрын кездейсоқ табудың нақты процедурасын әзірлеуі керек, ал тасбақаның кез келген транслокациясы герпетологтың бақылауымен жүзеге асырылуы керек. Құрлықтағы жел энергетикасы қондырғылары үшін құрылыстан кейінгі құстар мен жарқанаттардың өлімін бақылау бойынша IFC-EBRD-KfW нұсқаулық жазбасына сәйкес бейімделгіш басқару және мониторинг жүзеге асырылады, ал турбиналарды пайдалану кезінде учаскеге фаунаның тартылуын одан әрі азайту үшін көршілес қалдықтарды жою аймағымен үйлестірілген басқару әзірленеді.

ESAP жобаны іске асыру кезінде негізгі сезімтал түрлерге кез келген әсер болған жағдайда EBRD PR6 талап ететін тиісті өтемақы шараларын бақылау және енгізу бойынша нақты кезеңдерді қамтиды.

Жобаның мәдени мұраға әсері бағаланды және ежелгі жерлеу орындарының болуы анықталды және олардың алдын алынды. Сақтық шарасы ретінде, қазба жұмыстарымен және іргелі жұмыстармен байланысты учаскеде кездейсоқ табу рәсімі мен есеп беру хаттамасы әзірленеді.

Тапсырыс беруші жергілікті билік органдарымен және көршілес қауымдастықтармен ерте өзара іс-қимылды жүзеге асырды және арнайы CLO мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарында (SEP) және техникалық емес қысқаша мазмұнда (NTS) сипатталғандай, жобаны іске асыру жаңартулары мен қауымдастықтың шағымдану механизмі бойынша қоғамдастықтың үнемі қатысуын қамтамасыз етеді.

ESDD аяқталғаннан кейін жоба үшін ESAP дайындалады және Кеңес бекіткенге дейін Тапсырыс берушімен келісіледі. NTS және SEP Банктің веб-сайттарында ағылшын, қазақ және орыс тілдерінде осы PSD-мен бірге жарияланады. Банк жобаның іске асырылуын Тапсырыс берушінің қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік есептері, сондай-ақ қажет болған жағдайда Банктің жобаға мониторингтік сапарлары арқылы мұқият бақылайды.

Жасыл бағалау

а) Париж келісімін үйлестіру

Жоба тікелей қаржыландырылатын инвестицияларға арналған ЕҚДБ-ның Париждік үйлестіру тәсілін қолдануға негізделген Париж келісімінің жеңілдету және бейімделу мақсаттарына сәйкес анықталды.

б) Жасыл қаржыландыруды анықтау

ЕҚДБ қаржыландыруының 100%-ы алдын ала жасыл қаржыландыру ретінде жіктеледі, себебі ол климаттың өзгеруін азайту, климатқа бейімделу, табиғатқа қатысты және басқа да қоршаған орта мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды қолдайды. Бөлу ЕҚДБ инвестицияларының жасыл қаржыландыру бөлінуін анықтау әдіснамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Техникалық ынтымақтастық және гранттық қаржыландыру

Бұл жоба үшін жарқанатты бағалауды ЕҚДБ акционерлерінің арнайы қоры (SSF) қаржыландырды.

Компанияның байланыс ақпараты

Ақылжан Қартбаев

mrbv@eni.kz

Стравинскилан 1163, 1077XX, Амстердам, Нидерланды

Жоба түйіндемесінің соңғы жаңартылған күні

2025 жылдың қазанның 31-і.

Өтпелі кезеңді түсіну

ЕҚДБ-ның өтпелі процеске әсерді бағалау тәсілдемесі туралы қосымша ақпарат мына жерде қолжетімді

Коммерциялық мүмкіндіктер

Коммерциялық мүмкіндіктер немесе сатып алулар туралы білу үшін клиенткомпаниямен байланысыңыз.

ЕҚДБ-ның коммерциялық мүмкіндіктері (сатып алумен байланысты емес) мәселелері жөнінде:

Тел.: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com бойынша хабарласыңыз.

Мемлекеттік сектордың жобалары туралы ақпаратты ЕҚДБ сатып алулары сайтынан табуға болады:

Тел.: +44 20 7338 6794

Email: projectenquiries@ebrd.com; procurement@ebrd.com

Жалпы сұраныстар

Нақты сұраныстарды ЕҚДБ сұраныстар нысанын пайдаланып жолдауға болады.

Экологиялық және әлеуметтік саясат (ЭЭС)

ЭЭС және онымен байланысты Жобаларды іске асыруға қойылатын талаптар (IAT) ЕҚДБ «экологиялық жауапты және тұрақты дамуға» жәрдемдесу бойынша өз міндеттемелерін орындайтын тәсілдерді айқындайды. ЭЭС пен IAT-қа клиенттер үшін ұлттық заңнаманың жұртшылықты хабардар етуге қатысты қолдануға келетін талаптарын орындау бойынша, сонымен қатар мүдделі тараптардың мәселелері мен шағымдарын, соның ішінде клиенттің және жобаның экологиялық және әлеуметтік тиімділігіне қатысты мәселелер мен шағымдарын қабылдау және оларды шешуге жәрдемдесу үшін шағым беру және қарау механизмін құру бойынша арнайы ережелер кіреді. Жобаның экологиялық және әлеуметтік тәуекелдері мен әсерлерінің сипатына және ауқымына сәйкес, ЕҚДБ өз клиенттерінен мән-жайларға қарай, жобалармен байланысты тәуекелдер мен әсерлер туралы ақпаратты ашуды немесе мүдделі тараптармен мазмұнды консультациялар жүргізуді, сонымен қатар олардың түсіндірулерін ескеруді қосымша талап етеді⁷

ЕҚДБ-ның бұл мәселе бойынша іс-тәжірибесі туралы анағұрлым нақтырақ ақпарат ЭЭС-та баяндалған.

Адалдық және белгіленген нормаларды ұстану

ЕҚДБ-ның корпоративтік әдепті бақылау бөлімі (КӘББ) адал басқаруды ынталандырады және Банктің бүкіл қызметінің озық халықаралық іс-тәжірибеге сай ең жоғары адалдық стандарттарына сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Жобалардың Банктің беделі үшін қабылдауға келмейтін тәуекелдер болып табылмайтындығын кепілдендіру үшін, Банктің клиенттерінің барлығына қатысты адалдықты кешенді тексеру жүргізіледі. Банк проблемаларды жобаны бекіту және бағалау кезеңдерінде айқындау және шешу Банк операцияларының адалдығын қамтамасыз етудің анағұрлым тиімді құралы болып табылады деп

санайды. Осы қорғау шараларында, сонымен қатар жобалардың инвестициядан кейінгі кезеңдерінде адалдық тәуекелдерін мониторингтеу процесінде КЭББ шешуші рөл атқарады.

КЭББ сонымен қатар ЕҚДБ қаржыландыратын жобалардағы алаяқтық, сыбайлас жемқорлық және заңсыз әрекеттер туралы арыздарды тексеру үшін жауап береді. Алаяқтық пен сыбайлас жемқорлық фактісі туралы күдігі бар банктегі, сол сияқты одан тысқарыдағы кез келген тұлға Корпоративтік әдепті бақылау бөлімінің Басшысына compliance@ebrd.com электрондық мекенжайына жазбаша хабарлама жіберуі тиіс. Көрсетілген мәселелердің барлығын КЭББ кейіннен шаралар қабылдау үшін қарайды. Хабарламалардың барлығы, соның ішінде бейесімді хабарламалар да қаралады. Хабарламалар Банктің немесе Банк операциялары жүргізілетін елдің кез келген тілінде қалдырыла алады. Ұсынылған ақпарат негізделген болуы тиіс.

Ақпаратқа қолжетімділік саясаты (АҚС)

АҚС 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енгеннен кейін ЕҚДБ-ның хабардар ету және Банк стратегияларын, саясаты мен операцияларын анағұрлым тереңірек түсінуге және білуге жәрдемдесу мақсаттарында мүдделі тараптармен өзара ықпалдасу бойынша ЕҚДБ процедурасын анықтайды. ЕҚДБ сайтындағы қолжетімді ақпарат туралы мәліметтер алу үшін [Ақпаратқа қолжетімділік саясаты](#) парақшасын қараңыздар.

Нақты ақпаратқа сұранысты ЕҚДБ сұраныстар нысанының көмегімен жасауға болады.

Жобалар бойынша есеп беретін тәуелсіз орган (ЖЕБТО)

Егер экологиялық, әлеуметтік саладағы мәселелерді немесе жұртшылықты хабардар ету мәселелерін шешу бойынша Клиенттің немесе Банктің шаралары күтілгендей нәтижелер әкелмесе (мысалы, Клиенттің шағымдарын берудің және қараудың жобалық механизмі арқылы немесе Банктің басшылығымен тікелей өзара ықпалдасу арқылы), жеке тұлғалар мен ұйымдар өз мәселелерін ЕҚДБ-ның Жобалар бойынша есеп беретін тәуелсіз органы (ЖЕБТО) арқылы шешуге талпыныс жасай алады.

ЖЕБТО Банкпен қаржыландырылатын қандай да бір объект зиян келтірді немесе келтіруі мүмкін деп санайтын жеке тұлғалардың немесе ұйымдардың өтініштерін тәуелсіз қарауды жүргізеді. Бұл орган әлеуметтік саланың, экологияның және жұртшылықты хабардар етудің жобамен байланысты мәселелері бойынша мүдделі тараптар арасындағы келіспеушіліктерді еңсеруге ықпал етуді;

[Экологиялық және әлеуметтік саясаттың талаптарын және осы жобаға жататын Ақпаратқа қолжетімділік саясатының ережелерін Банктің](#)

орындайтынорындамайтындығын анықтауды; сонымен қатар, қажет болған жағдайда, аталған нормативтік құжаттарды ұстану Банк тарапынан орындалмай отырған жағдайларды қарауды және келешекте мұндай жағдайларды болдырмауды көздейді.

IPAM және оның мандаты туралы; қалай қайта қарау Сұранысын тапсыру туралы көбірек мәлімет білу үшін [Жобалар бойынша есеп беретін тәуелсіз органның веб-сайтына](#) кіріңіз; немесе IPAM туралы және сұранысты қалай тапсыру керектігі

жөнінде нұсқаулық пен қосымша ақпарат алу үшін үшін IPAM-ға ipam@ebrd.com электрондық поштасы арқылы хабарласыңыз.